

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/42/2018
Identifikačné číslo spisu: 1116220008
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1116220008.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí konanom 26. septembra 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvineného P. C., pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, o dovolaní obvineného P. C. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/99/2017 zo 7. novembra 2017 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného P. C. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 2Tk/4/2016 zo 17. júla 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/99/2017 zo 7. novembra 2017 bol obvinený P. C. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona pre skutok podrobne rozvedený vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu.

Za to mu bol uložený, podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 42 ods. 1 Trestného zákona, § 37 písm. m), § 38 ods. 4 Trestného zákona, súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov a 6 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona na výkon trestu súd menovaného zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, § 78 ods. 1 Trestného zákona bol obvinenému uložený aj ochranný dohľad vo výmere 2 roky.

Súd prvého stupňa zároveň postupom podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 4T/48/2015 z 23. júla 2016 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 0T/66/2015 zo 6. júna 2015 vo výrokoch o treste a podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvinenému uložil povinnosť nahradiť škodu poškodenej strane - Mestská časť Bratislava - Nové Mesto vo výške

258,62 €.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, sp. 3To/99/2017 zo 7. novembra 2017, ktorým bolo zamietnuté odvolanie obvineného proti vyššie označenému rozsudku okresného súdu ako nedôvodné podľa § 319 Trestného poriadku, podal obvinený P. C. dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. g), písm. h), písm. i) Trestného poriadku a podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku pretože:

- „c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu
- e) vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní sudca, alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania
- g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané súdom zákonným spôsobom
- h) bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa
- i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V dovolaní uplatňujem ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, nakoľko vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku".

Podrobnejšie argumenty dovolateľa a vyjadrenie k nim uvedie najvyšší súd nižšie.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor nasledovne:

„Je pravdou, že odsúdený P. C. sa na hlavnom pojednávaní, na rozdiel od prípravného konania, výslovne a svojimi vlastnými slovami k spáchaniu žalovaného trestného činu nepriznal. Je však potrebné poukázať na to, že odsúdený C. viackrát na hlavnom pojednávaní ako aj vo väčšine svojich rozsiahlych písomných podaní tvoriacich aj súčasť súdneho spisu uviedol, že „ľutuje“, čo sa stalo alebo čo spravil alebo jej G. N.. Priebeh usmrtienia nebohej G. N. a následne aj skutková veta uvedená tak v obžalobe ako aj v odsudzujúcom rozsudku plne korešpondujú s priznaním sa obžalovaného v štádiu prípravného konania, kedy presne popísal, ako došlo k zavraždeniu nebohej poškodenej, pričom v tomto štádiu trestného konania nespomínal obžalovaný vôbec nič o tom, že by si na detaily útoku na telo nebohej poškodenej nespomínal. Popis skutku odsúdeným navyše korešponduje aj s previerkou výpovede obžalovaného na mieste činu, ktorá bola vykonaná 5. mája 2016 a to aj v prítomnosti obhajkyne obžalovaného C.. Už počas svojej záverečnej reči vykonanej po skončení dokazovania na hlavnom pojednávaní som na túto skutočnosť poukázala, pričom zastávam názor, že zmena postoja odsúdeného C. ku skutku ako takému, k jeho priebehu i následku, je iba a len prejavom jeho špekulatívneho postoja. Ak by si totiž na detaily priebehu skutku nepamätal vôbec, nepamätal by si na tieto ani počas svojich výpovedí učiných pred vyšetrovateľom krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave v prítomnosti svojej obhajkyne. Navyše z vykonaného znaleckého dokazovania, majúci pritom na mysli najmä znalecký posudok MUDr. Z., o. i. vôbec nevyplýva, že vy u odsúdeného došlo v čase páchania skutku k „strate pamäti“. U odsúdeného C. bola podľa záverov znaleckého vyšetrenia vykonaného znalcom MUDr. Q. zachovaná v jeho konaní tak ovládacia ako aj rozpoznávacía zložka, pričom znalec vylúčil u obžalovaného aj konanie v tzv. patologickom afekte. Vo vzťahu k odsúdeným C. ako aj jeho obhajkyňou JUDr. Cúgovou namietanej právnej kvalifikácii skutku ako takého podotýkam, že obžalovaný C. mal vedomosť o tom, že nebohá poškodenej je osobou staršou ako 60 rokov. Žil s ňou v spoločne obývanej chatke, počas jeho „pobytu“ mimo ústavu na výkon trestu odňatia slobody sa k nebohej poškodenej do chatky vracal, snažili sa žiť ako pár, ako muž a žena. Dátum narodenia nebohej poškodenej uviedol odsúdený aj vo svojej výpovedi pred vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave 5. mája 2016. Nechcem sa opakovať, ale opäť uvádzam, že aj pri tomto úkone bola prítomná aj obhajkyňa odsúdeného, odsúdený ako aj jeho obhajkyňa po skončení výsluchu zápisnicu prečítali a jej súlad s vypovedaným potvrdili vlastnoručnými podpismi. Ak by sa teda v zápisnici nachádzalo aj niečo, čo sám odsúdený počas svojho výsluchu neuviedol, alebo uviedol inak, ako je v zápisnici uvedené, bola by to minimálne obhajkyňa odsúdeného, ktorá by túto skutočnosť namietala. ani v zápisnici o výsluchu v tom čase odsúdeného C. z 5. mája 2016 ako ani nikde v súvisiacom spisovom materiáli sa o tomto

nenachádza žiadna zmienka. Naostatok na margo obhajkyňou odsúdeného C. namietaného spôsobenia následku, t. j. usmrtenia, podotýkam, že závery znaleckého posudku vypracovaného MUDr. Mikulášom a MUDr. Očkom v súvislosti s pitvou tela nebohej poškodenej plne korešponduje s popisom usmrtenia nebohej poškodenej, vypovedaným odsúdeným v prípravnom konaní, ako aj so skutkovou vetou či už obžaloby alebo odsudzujúceho rozsudku. Smrť nebohej poškodenej G. N. bola teda v príčinnej súvislosti so závažnými poraneniami hlavy a následným tepelným poškodením tela, ktoré nebohá utrpela konaním inej osoby. Jednalo sa teda o opakované udretie nebohej poškodenej popolníkom do oblasti hlavy a následné podpálenie periny, nachádzajúcej sa na posteli, na ktorej v tom čase nebohá poškodená ležala. Čo sa týka svedka A. N. a skutočnosti, že tento nebol na hlavom pojednávaní vypočutý, dovoľujem si uviesť, že sa jedná o svedka nepriameho, tento bol na mieste činu krátko pred skutkom ako takým, a teda k jeho priebehu by ani nič podstatné nevedel uviesť. V čase spáchania trestného činu boli v chatke totiž iba odsúdený a nebohá poškodená. Navyiac zo strany senátu prvostupňového súdu boli využité všetky prípustné prostriedky na zabezpečenie písomnosti tohto svedka na hlavnom pojednávaní počnúc predvolaním cez žiadosti o predvedenia a končiac príkazom na obmedzenie jeho osobnej slobody, avšak neúspešne. Je potrebné mať na mysli, že v danej veci sa jednalo o väzobnú trestnú vec, že boli vykonané všetky potrebné a do úvahy prichádzajúce úkony a ďalšie odročovanie hlavného pojednávania len z dôvodu výsluchu svedka N. ako svedka nepriameho, ktorého prítomnosť sa na predchádzajúcich pojednávaniach zabezpečiť nepodarilo, by bolo v príkrom rozpore so zásadou rýchlosti trestného konania. O to viac, zdôrazňujem, ak sa jednalo o väzobnú trestnú vec. Naostatok čo sa týka obhajkyňou odsúdeného uvádzanej skutočnosti, že v predmetnej trestnej veci rozhodoval nezákonný sudca, uvádzam, že obhajkyňa odsúdeného C. má na mysli zrejme nezaujatosť predsedu senátu JUDr. Stanislava Dutka. samotný predseda senátu Okresného súdu Bratislava I JUDr. Dutko o predmetnej námietke zaujatosti aj rozhodol, a to uznesením spisová značka 2Tk/4/2016 z 20. januára 2017. Navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podané odsúdeným P. C., zastúpeným obhajkyňou JUDr. Andreou Cúgovou, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I spisová značka 2Tk/4/2016 zo 17. júla 2017, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave spisová značka 3To/99/2017 z 10. mája 2017".

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného P. C. nie je opodstatnené, pretože je zřejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

Dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu

vytýkané. V predmetnom dovolaní sa konštatuje, že sa jedná o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. g), písm. h), písm. i) Trestného poriadku a § 374 ods. 3 Trestného poriadku.

+ + +

Hoci obvinený v dovolaní vysvetlil, že „vie, že správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať a meniť a je uzrozumený s tým, že účelom dovolacieho konania nie je zisťovanie skutkového stavu“, napriek tomu takmer všetky dovolacie argumenty (ako v dovolaní tak aj vo vyjadrení k vyjadreniu prokurátora k dovolaniu) odporujú tejto jeho vedomosti. Dovolateľ si zrejme neuvedomil, že dovolanie má inú povahu a charakter, ako odvolanie a asi aj preto takmer celý obsah dovolania zodpovedá odvolaniu (už druhému) proti rozsudku okresného súdu. Svoje v podstate odvolacie námietky len formálne označil ako dovolacie a vsunul tam, opäť len formálne, dovolacie písmená.

K dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku uviedol i takéto argumenty:

- „súd prvého stupňa ma uznal za vinného v zásade len na základe mojich výpovedí z prípravného konania,
- okrem mojej výpovede v prípravnom konaní, samotný skutok, jeho právnu kvalifikáciu a moju vinu nepodporujú žiadne iné vykonané dôkazy,
- zostalo sporné, čo sa na mieste činu udialo a akým spôsobom a za akých okolností došlo k zraneniam,
- nakoľko súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, moje výpovede z prípravného konania považovali za pravdivé a neuverili mojej výpovedi na hlavnom pojednávaní, v tomto smere postupovali nesprávne a účelovo,
- odvolací súd deformoval skutkové zistenia,
- na hlavnom pojednávaní som uviedol,
- skutočnosť, že v chatke sme si s poškodenou svietili sviečkami potvrdili aj svedkovia,
- ohľadom spáchania skutku je množstvo rozporov, avšak ani súd prvého stupňa ani odvolací súd nepovažovali za potrebné ich odstrániť,
- poukazujem na to, že telo poškodenej,
- pokiaľ mal požiar vzniknúť od zapálenej periny, nemala by poškodená obhorené nohy,
- orgány činné v trestnom konaní sa uspokojili s mojím priznaním a nezisťovali už bližšie okolnosti skutku. Vo veci existuje viacero rozporov, ktoré ani jeden zo súdov nemal snahu odstrániť,
- skutková veta rozsudku nemá oporu vo vykonanom dokazovaní,
- súdy sa nevysporiadali, ani sa nijako v rozsudku nevyjadrili k mojej námietke vo vzťahu k znaleckému posudku MUDr. Rudolfa Múdneho a to, že tento posudok nemôže byť spoľahlivým dôkazom,
- som toho názoru, že pokiaľ by sa pri vypracovaní znaleckého posudku vychádzalo nie z mojej výpovede v prípravnom konaní, ale z mojej výpovede na hlavnom pojednávaní, závery znaleckého posudku by mohli byť úplne iné“.

Vyššie uvedené argumenty dovolateľa ani okrajovo nenaznačujú splnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku. Obvinený totižto vykonal rozbor dôkaznej situácie, hodnotil dôkazy a vyvodil z toho svoje vlastné skutkové zistenia samozrejme iné, ako súdy nižších stupňov.

Najvyšší súd poznamenáva, že konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu, na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad

ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru, by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne, alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holansku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz, alebo viaceré rozhodujúce, usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolací súd nemôže prehodnocovať ani spochybňovať spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov, bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania.

Preto vyššie uvedené argumenty (tvoriaceho podstatnú časť dovolania) nemohol najvyšší súd akceptovať ako dovolacie argumenty, ktoré by mali zodpovedať dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Obvinený v dovolaní vecne, avšak nie relevantne poukázal na to, že pokiaľ súd nezamietne návrh na doplnenie dokazovania (výsluch vyšetrovateľa navrhnutý prokurátorkou) potom je povinný takýto dôkaz vykonať.

Nahliadnutím do zápisnice o hlavnom pojednávaní na č. l. 827 je zistiteľné, že ani obvinený, ani obhajca a ani prokurátor pred vyhlásením dokazovania za skončené, nemali žiadne návrhy na doplnenie dokazovania. Aj takýto konkludentný prejav strany konania je jeho konečným prejavom o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenie dokazovania a teda je jeho jednoznačným prejavom, že nemá žiadne návrhy na doplnenie dokazovania a že netrvá na skôr prednesených návrhoch na doplnenie dokazovania. Rešpektovanie tohto prejavu vôle strany konania nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (R 116/2014), pričom obvinený sa nemôže v dovolacom konaní domáhať uplatnenia práv, o ktoré sa skôr dostatočne nestaral (*vigilantibus iura*).

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že k porušeniu práva obvineného na obhajobu tak, ako na to poukázal v dovolaní, v žiadnom prípade nedošlo, pretože v záverečnej fáze súdneho konania obvinený, obhajca ani prokurátorka nenavrhli doplnenie dokazovania vykonaním žiadnych dôkazov.

Okrem toho odôvodnenie rozhodnutí ako súdu prvého stupňa, tak aj odvolacieho súdu, sú doslova učebnicovým príkladom, ako má správne vyzeráť odôvodnenie rozhodnutia. Krajský súd vo svojom uznesení podrobne reagoval na všetky obhajobné argumenty obvineného a poskytoval doslova vyčerpávajúcu právnu i skutkovú argumentáciu. Preto, pokiaľ dovolateľ naznačoval, že sa súdy nevysporiadali so všetkými okolnosťami prípadu, najvyšší súd takýto argument dovolateľa považuje za neudržateľný a neopodstatnený. Najvyšší súd nezistil splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Krajský súd v uznesení svojho rozhodnutia zrozumiteľne posúdil, vyhodnotil a vysvetlil, že súd prvého stupňa nepochybil v procesnom postupe, pričom tiež správne rozobral procesný postup súdu prvého stupňa pri vykonaní dôkazov. Najvyšší súd považuje tam uvedenú vysvetľujúcu argumentáciu za vyčerpávajúcu, bez potreby ju dopĺňať, čo vedie k logickému záveru, že nebol splnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

+ + +

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku obvinený odôvodnil nasledovne: „Mám za to, že predseda senátu súdu prvého stupňa mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania pre jeho zaujatosť voči mojej osobe, čo som opakovane podrobne popísal vo svojich mnohých podaniach už počas konania na súde prvého stupňa, ako aj svojich podaniach v odvolacom konaní. Už počas konania na súde prvého stupňa som podal viacero námietok zaujatosti, kde som dôvody jeho zaujatosti špecifikoval (okrem iného skutočnosť, že rozhodol o mojom predchádzajúcom odsúdení, kde mi uložil zákaz pobytu v Bratislave, ktorý som ja v čase skutku, ktorý je predmetom tohto dovolania porušil), avšak ani jednej mojej námietke nebolo vyhovené, resp. o ďalších mojich námietkach zaujatosti nebolo rozhodované. Napriek uvedenému som presvedčený, že predseda senátu mal byť z prejednávania mojej veci, pre jeho zaujatosť vylúčený, čo sa však nestalo a tento jeho pomer k mojej osobe mal zásadný vplyv na jeho rozhodnutie.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z tohto článku okrem práva na určitú kvalitu spravodlivého procesu vyplýva aj „právo na nestranného sudcu“.

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivismu, neobjektivismu, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere.

V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku (Piersack p. Belgicko - rozsudok ESLP z 1. októbra 1982, Le Compte a ďalší p. Belgicko - rozsudok z 23. júna 1981). Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkolvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Pri objektívnej nestrannosti stačí, ak sú tu okolnosti, ktoré môžu vyvolať pochybnosti o nestrannosti súdu. Podľa ESLP je potrebné „ísť ďalej než ako sa vec javí“ (looking behind appearances). Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, ona sa musí aj javiť, že je vykonaná (justice must not only be done, it must also be seen to be done) vid' rozsudky ESLP Delcourt p. Belgicko - zo 17. januára 1970, Saraiva De Carvalho p. Portugalsku - z r. 1994.

Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Z tohto hľadiska preto nezáleží na subjektívnom pocity sudcu a jeho nestrannosti (najmä, ak sa vyjadrí, že sa necíti zaujatým). Podstatným je existencia objektívnych skutočností, ktoré vrhajú pochybnosti na jeho nestrannosť v očiach strán a verejnosti (III.ÚS 47/05, I.ÚS 46/05).

O všetkých námietkach zaujatosti, vznesených obvineným voči predsedovi senátu, bolo rozhodnuté v súlade so zákonom, na čo už správne reagoval aj krajský súd v rámci odvolacieho konania (k tomu vid' strana č. 14 uznesenia krajského súdu).

Len subjektívny pocit obvineného, že predseda senátu konal voči nemu zaujato, bez náležitých, opodstatnených a konkrétnych skutočností, preukazujúcich zaujatosť konajúceho sudcu, nemôže byť dôvodom, ani na vylúčenie procesného sudcu a ani dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku a preto najvyšší súd uzatvára, že nezistil splnenie ani tohto dovolacieho dôvodu.

+ + +

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku obvinený uviedol: „Mám za to, že trest odňatia slobody, ktorý mi bol uložený, nie je zákonný a primeraný. Mám za to, že uloženie trestu vo výške 22 rokov a 6 mesiacov je pre mňa, najmä v mojom veku fatálne. Trest pre mňa v uvedenej výške možno považovať za výnimočný. V tejto súvislosti dávam do pozornosti prípady aj verejne známe, kedy páchatelia vražd, nie v jednom prípade, brutálnych a viacnásobných, príp. v súbehu s inými závažnými trestnými činmi, boli odsúdení a boli im uložené oveľa nižšie tresty ako mne a takých prípadov je v praxi mnoho. Mne bol za daného dôkazného a právneho stavu, sprevádzaného porušením mojich práv a dôkaznou núdzou uložený tento prísny trest“.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku môže byť naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému bol uložený za trestný čin zo spáchania, ktorého bol uznaný za vinného

- trest vo výmere mimo trestnej sadzby alebo
- taký druh trestu, ktorý trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo trestnej sadzby sa týka len tých trestných činov, ktoré majú odstupňovateľnú trestnú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona), trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62 Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného zákona). Trest odňatia slobody (o ktorý ide aj v predmetnej veci), má konkrétne hranice trestnej sadzby určené v príslušnom ustanovení osobitnej časti trestného zákona podľa toho, o aký trestný čin ide, prípadne v akej alternatíve bol spáchaný. Uložením trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom, ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu.

Dovolacím dôvodom podľa písmena h) § 371 ods. 1 Trestného poriadku nemôže byť len neprimeranosť trestu pociťovaná, či už ako prísna alebo mierna, ak bol trest vymeraný v rozmedzí určitej trestnej sadzby. Takisto neuloženie žiadneho trestu pri upustení od potrestania, resp. pri upustení od uloženia súhrnného trestu, nemôže napĺňať tento dovolací dôvod.

Druhom trestu, ktorý zákon nepripúšťa sa rozumejú najmä prípady, kedy bol obvinenému uložený niektorý z druhov trestov (§ 32 Trestného zákona), bez splnenia tých podmienok, ktoré zákon predpokladá, t. j. pokiaľ v konkrétnom prípade určenom páchatelovi za určitý trestný čin nebolo možné uložiť niektorý druh trestu, s ohľadom na jeho zvláštne zákonné podmienky (napríklad trest vyhostenia občanovi Slovenskej republiky, trest zákazu činnosti za trestný čin, ktorý nebol spáchaný v súvislosti s touto činnosťou, trest prepadnutia vecí, ktorá nepatrí páchatelovi a podobne).

Obvinený ani v prípade tohto dovolacieho dôvodu nepredložil žiadny relevantný argument, ktorý by čo i len naznačoval, v čom je jemu uložený trest nezákonný. Dovolateľ vyjadril len svoj názor a pocit z toho, že trest je pre neho prísny, čo však nie je dovolacím dôvodom, preto najvyšší súd uzatvára, že nezistil splnenie ani tohto dovolacieho dôvodu § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený v dovolaní i vo vyjadrení opakovane zdôrazňoval, že krajský súd vysvetlil, že „okresný súd mu nemal navyšovať trest ale nemôže s tým nič robiť, lebo sa neodvolal prokurátor“, tak najvyšší súd poznamenáva, že nič také krajský súd neuviedol. Krajský súd vysvetlil (pozri odôvodnenie uznesenia krajského súdu str. 22 - 23), že obvinenému nemal byť uložený súhrnný trest s tým, že keď už sa tak stalo išlo o rozhodnutie v prospech obvineného, ktoré nebolo možné napraviť pretože sa neodvolal prokurátor v jeho neprospech. Takýto záver krajského súdu je naprosto správny a jeho postup v konaní bol v súlade so zásadou zákazu reformatio in peius.

+ + +

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený vidí v tom, že: „Súdy oboch stupňov, nielen na základe vykonaného dokazovania, nesprávne ustáli samotný skutok, ale posúdili moje konanie uvedené v obžalobe ako trestný čin napriek tomu, že v mojom prípade nedošlo k naplneniu všetkých obligatórnych znakov danej skutkovej podstaty trestného činu, mne kladeného za vinu, a nebolo preukázané ich skutočné naplnenie. Mám za to, že skutok zistený senátom súdu prvého stupňa, z ktorého som bol uznaný za vinného, bol nesprávne právne posúdený. Keďže toto pochybenie nebolo napravené ani odvolacím súdom, je na tomto nesprávnom právnom posúdení skutku, založený aj rozsudok krajského súdu. Tým je podľa môjho názoru naplnený aj uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V mojom prípade nielenže sa oba súdy nekriticky nesprávne stotožnili, napriek vykonanému dokazovaniu, s ustálením skutku tak, ako ho definovala obžaloba v podanej obžalobe, mám za to, že neboli v mojom prípade naplnené ani ďalšie znaky skutkovej podstaty daného trestného činu. Jedným z predpokladom trestnej zodpovednosti je zistenie, že páchatel konal v úmysle naplniť znak skutkovej podstaty trestného činu. Zavinenie musí zahrňovať všetky znaky charakterizujúce subjektívnu stránku trestného činu, teda aj príčinnú súvislosť medzi konaním páchatel'a a následkom trestného činu. Pre naplnenie znakov subjektívnej stránky uvedeného trestného činu

nepostačuje len zistenie, že páchatel konal úmyselne, ale sa musí bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že jeho úmysel smeroval aj k spôsobeniu následku tak, ako to vyžadujú ustanovenia Trestného zákona. Mám za to, že obligatórne zložky skutkovej podstaty, mne pripisovaného trestného činu, za ktorý som bol odsúdený, neboli v mojom prípade preukázané. Rozsudkom som bol uznaný za vinného z úmyselného konania, ktoré nebolo v rámci vykonaného dokazovania bez pochybností preukázané. Dôkazmi, ktoré vykonal súd, nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že by skutok, za ktorý ma súd odsúdil, som spáchal zavinenie vo forme úmyslu, a to priameho alebo nepriameho tak, ako to vyžadujú ustanovenia Trestného zákona. Právna kvalifikácia skutku uvedené vo výrokovej časti rozsudku ako obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona a následne jej zmena v priebehu prípravného konania na obzvlášť závažný zločin vraždy v kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, vychádza opäť len z mojej výpovede v prípravnom konaní. Tak, ako už bolo uvedené, mám za to, že zo žiadneho z vykonaných dôkazov nevyplýva kvalifikácia skutku ako obzvlášť závažného zločinu vraždy a preto v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že podľa môjho názoru mal súd prvého stupňa kvalifikovať konanie, ktoré mi kladie za vinu, ako iný trestný čin, s ohľadom na absenciu úmyslu spôsobiť následok vo forme smrti. Mám za to, že vek poškodenej nejako nesúvisel s daným skutkom a trestným činom. e teda zjavne nesprávny záver súdu prvého stupňa ako i názor odvolacieho súdu, ktorý tento záver prvostupňového súdu potvrdil a doplnil, že práve vek poškodenej ma mal viesť k takému útoku na ňu, za ktorý som bol odsúdený. Ani odvolací súd vo svojom odôvodnení mi nedal relevantnú odpoveď na otázku, na základe čoho ustálil, že vek poškodenej, o ktorom som mal vedieť, ma mal motivovať k útoku na ňu".

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolací súd uvádza, že jedným z dôvodov, podľa ktorého dovolanie v trestnom konaní možno podať je, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Ako už bolo uvedené vyššie z podaného dovolania je zrejmé, že obvinený ho poňal ako ďalšie už druhé odvolanie a prostredníctvom dovolania sa na najvyššom súde domáha opätovného prehodnotenia dôkazného stavu.

Obvinený v dovolaní učinil rozbor a vlastné hodnotenie vykonaných dôkazov, pričom dôkazný stav a z neho odvodené právne závery sú iné ako tie ku ktorým dospeli súdy nižších stupňov. Najvyšší súd v

rámci dovolacieho konania nemôže preskúmať a ani meniť skutkový stav zistený a ustálený súdmi nižších stupňov, pretože takúto kompetenciu nemá a zákon mu to výslovne zakazuje - § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku. Prieskum skutkového stavu môže najvyšší súd vykonať len v prípade ak by dovolanie bolo podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku čo sa ale nestalo.

Skutok uvedený v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa zodpovedá použitej právnej kvalifikácii a nakoľko obvinený v dovolaní nepredložil relevantné argumenty aspoň naznačujúce splnenie ním prezentovaného dovolacieho dôvodu, najvyšší súd uzatvára, že v predmetnej veci nebol splnený ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený podal dovolanie s odkazom na ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku, tak najvyšší súd poznamenáva, že ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Toto ustanovenie len v nadväznosti na § 369 Trestného poriadku a § 372 ods. 1 Trestného poriadku, vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti) možno dovolaním namietat' aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedeného v § 371 ods. 1 Trestného poriadku a tak to musí byť v dovolaní aj označená (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Najvyšší súd v predmetnej veci nezistil splnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, prezentovaného obvineného v dovolaní a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.